

Informácia o pôsobnosti verejného ochrancu práv pre cudzincov, žiadajúcich o poskytnutie ochrany v dôsledku vojnového konfliktu na Ukrajine

Verejný ochranca práv (ombudsman) je nezávislý orgán Slovenskej republiky. Poslaním tejto inštitúcie je chrániť základné práva a slobody v prípade, ak existuje podozrenie z ich porušovania orgánmi verejnej správy alebo orgánmi verejnej moci, teda napríklad políciou, migračným úradom, ministerstvami, úradom práce, sociálnych vecí a rodiny alebo obcou.

Úlohou ombudsmana je upozorňovať na porušovanie práv a žiadať o nápravu. Ombudsman nemá oprávnenia meniť rozhodnutia dotknutých orgánov, ale jeho úlohou je využitím jeho zákonných oprávnení a predložením argumentov presvedčiť o prijatí odporúčaní, ktoré navrhuje s cieľom dosiahnuť nápravu situácie, v ktorej dochádza k porušeniu práv.

KTO SA NA NÁS MÔŽE OBRÁTIŤ?

Na ombudsmana sa môžu obrátiť aj cudzinci, ktorí v súčasnosti prechádzajú na územie Slovenskej republiky cez hraničné priechody s Ukrajinou z dôvodu vojnového konfliktu. Ľudia utekajúci pred vojnovým konfliktom môžu na území Slovenskej republiky požiadať o dočasné útočisko, prípadne o azyl. Vybavovanie tejto agendy je v kompetencii príslušných útvarov polície. Žiadateľ má v tomto prípade právo na spravodlivý proces.

PRÁVO NA ZACHOVANIE ĽUDSKEJ DÔSTOJNOSTI

V prípade, že je cudzinec umiestnený v záchytnom tábore, má právo na zachovanie dôstojnosti a ľudské zaobchádzanie. Zo zákona o azyle vyplýva, že ministerstvo vnútra je povinné vytvoriť pre cudzincov, umiestnených v azylových zariadeniach, vhodné podmienky na ubytovanie a starostlivosť o nich, pričom musí zohľadňovať aj osobitné potreby zraniteľných osôb zistených na základe individuálneho posúdenia. Zraniteľnými osobami sú najmä maloleté osoby, osoby so zdravotným postihnutím, staršie osoby, tehotné ženy, osamelí rodičia s maloletými deťmi, osoby so závažným ochorením, osoby s duševnou poruchou a osoby, ktoré boli podrobené psychickému alebo fyzickému násiliu. Pri umiestňovaní cudzinca v azylovom zariadení sa prihliada na jeho vek, zdravotný stav, príbuzenské vzťahy a náboženské, etnické alebo národnostné osobitosti. V zariadení sa vytvárajú podmienky na voľnočasové aktivity, najmä na kultúrne a športové vyžitie a podmienky na získanie zručností a vedomostí, ktoré uľahčia ich budúce uplatnenie v spoločnosti.

PRÁVO NA NEODKLADNÚ ZDRAVOTNÚ STAROSTLIVOSŤ

Cudzinci, ktorí sú žiadateľmi o azyl alebo dočasné útočisko, majú právo na neodkladnú zdravotnú starostlivosť aj v prípade, ak nie sú verejne zdravotne poistení. V prípade hodných osobitného zreteľa, ak sa na základe individuálneho

posúdenia zdravotného stavu žiadateľa zistia osobitné potreby na poskytnutie bežnej (nie neodkladnej) zdravotnej starostlivosti, ministerstvo uhradí aj poskytnutie tejto zdravotnej starostlivosti. Ministerstvo zabezpečí vhodnú zdravotnú starostlivosť maloletým žiadateľom o udelenie azylu, ktorí sú obeťami zneužívania, zanedbávania, vykorisťovania, mučenia alebo krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo ktorí trpeli na následky ozbrojeného konfliktu.

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV MÔŽE PRESKÚMAŤ NAPRÍKLAD TIETO SITUÁCIE:

- oprávnenej osobe nebol umožnený vstup na územie Slovenskej republiky,
- oprávnená osoba nebola poučená a možnostiach požiadať o azyl alebo dočasné útočisko,
- žiadosť o azyl alebo dočasné útočisko vyplnil príslušník PZ nesprávne,
- po podaní žiadosti o dočasné útočisko nebolo oprávnenej osobe vydané potvrdenie o zadržaní pasu alebo iného preukazu,
- osobná prehliadka po vstupe do zaisťovacieho tábora bola nepríjemná,
- oprávnenej osobe nebol umožnený prístup k bezodkladnej zdravotnej starostlivosti,
- oprávnenej osobe po udelení dočasného útočiska nebolo vyplácané vreckové/poskytovaná strava/hygienické potreby,
- podmienky v humanitnom centre sú nevyhovujúce (chlad, hygienicky nevyhovujúce priestory a pod.),
- oprávnenej osobe nebol udelený azyl, alebo dočasné útočisko v rozpore so zákonom.

AKO PODAŤ PODNET?

V prípade, ak existuje podozrenie, že dôsledkom rozhodovania alebo postupu orgánu štátu na území Slovenskej republiky dochádza k porušovaniu základných práv cudzinca, žiadajúceho o azyl alebo dočasné útočisko, ten sa môže na verejného ochrancu práv obrátiť so svojím podnetom.

Podnet je možné podať priamo na webovej stránke www.vop.gov.sk, na emailovej adrese podnet@vop.gov.sk alebo písomne na adrese verejný ochranca práv, Grösslingová 35, 811 09 Bratislava. Podnet je možné podať aj v ukrajinskom jazyku.

UŽITOČNÉ LINKY:

- Informačná stránka slovenskej republiky: <https://ua.gov.sk/>
- Všetky dokumenty pre žiakov z Ukrajiny: <https://www.minedu.sk/29993-sk/situacia-na-ukrajine/>
- Ministerstvo zdravotníctva: <https://mzsr.sk/?pomoc-ukrajine>
- IOM: <https://www.mic.iom.sk/sk/novinky/757-info-ukrajina.html>
- Slovenský červený kríž: <https://redcross.sk/ukraine-info-sk/>
- Dialyzačné centrá:
<https://www.health.gov.sk/Clanok?Dialyzacne-centra-UA>
- Liga za ľudské práva: <https://www.hrl.sk/sk>
- Mareena: <https://mareena.sk/ukrajina>
- Liga za ľudské práva a Mareena:
<https://www.ukraineslovakia.sk/>

- Človek v ohrození – <https://clovekvoohrozeni.sk/pomoc-ukrajina/>
- Úsmev ako dar – <https://usmev.darujme.sk/susedska-pomoc-ukrajine/>
- Slovenská katolícka charita –
<https://charita.darujme.sk/ukrajina/>
- Magna – <https://donate.magna.org/sk/ukrajina/>
- Unicef – <https://www.unicef.sk/ukrajina/>
- Spojená výzva mimovládnych organizácií –
<https://www.donio.sk/kto-pomoze-ukrajine>
- Ukrajinský červený kríž – <https://bit.ly/3lyc8zl>